

*idee*DoctorandusB

Kabinetnotitie Stelselwijziging Omgevingsrecht

Reactie op consultatie

Idee: Integratie economische evaluatieonderzoek ex ante

De minister van Infrastructuur en Milieu vraagt bij brief van 9 maart 2012 om een reactie bij de plannen voor een Stelselwijziging Omgevingsrecht. Hierbij als idee de regelgeving inzake de economische beleidsevaluatie ex ante (kosten-batenanalyse) te kaderen binnen de voorziene procedures van de Omgevingswet. Doelmatig onderzoek ten behoeve van politieke besluiten vraagt enerzijds om afstemming van de kosten-batenanalyse met het onderzoek van het MER en anderzijds met de verkenning van bronnen voor financiering en bekostiging (PPS). Voor de borging van de volledigheid en kwaliteit kan een rol voor de Commissie MER worden overwogen.

Toelichting in het kort

In het voorstel voor de Omgevingswet wordt de procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r) geïntegreerd in de procedure voor het projectbesluit. Aangegeven wordt dat het alternatievenonderzoek voor projecten zich kan beperken tot die alternatieven die kansrijk en zinvol zijn voor de besluitvorming (hoofdstuk 7).

De afweging van alternatieven, het vaststellen of deze kansrijk en zinvol zijn, moet mede stoelen op een economische beleidsevaluatie ex ante. Aspecten als nut en noodzaak, effectiviteit en efficiëntie, verdeling van kosten en baten worden in de aangeboden documenten voor de consultatie niet genoemd. Een gemiste kans, want vertraging in de besluitvorming wordt ook veroorzaakt door een voortdurend debat over nut en noodzaak en/of de doelmatigheid van een voorstel. Bekend is dat de Raad van State en de Commissie MER steeds meer aandacht hebben voor de inhoud, volledigheid en kwaliteit van de kosten-batenanalyses. Hoewel de regelgeving voor het daartoe vereiste evaluatieonderzoek veelvuldig is vastgelegd in het kader van de Comptabiliteitswet, al of niet in toezeggingen aan de Tweede Kamer, blijft veel mistig en wordt er regelmatig van richtlijnen en aanwijzingen afgeweken. Diverse instanties van CPB, PBL, KiM tot DVS schrijven rekenregels of methoden van onderzoek voor, zoals bij OEI, zonder dat de status hiervan duidelijk is. Een vaste toetsing zoals bij de m.e.r. door de Commissie MER ontbreekt.

De Commissie Ruding (2008) liet zien dat onderscheid kan worden aangebracht in financiering en bekostiging, waarbij meerdere combinaties denkbaar zijn in publieke en private varianten. Een evaluatie ex ante kan inzicht bieden in welke actoren baat hebben bij een project en of deze al of niet kansrijk kunnen bijdragen in de financiering en/of bekostiging. Dit aspect geldt sterk bij gebiedsontwikkeling waar meerdere publieke en private actoren een rol hebben.

Tegen deze achtergrond verdient het aanbeveling de procedure voor de (financieel) economische beleidsevaluatie ex ante als voorzien met de Comptabiliteitswet, de Regeling Prestatiegegevens en Evaluatieonderzoek Rijksoverheid e.d. te integreren en institutioneel te kaderen in de Omgevingswet. De ambitie van doelmatig onderzoek vraagt om een goede afstemming van de verschillende onderzoeken. De Commissie MER zou kunnen worden belast met de toetsing.

Verantwoording

Dit *idee*DoctorandusB is opgesteld door Bas van Holst, econoom onderzoeker, handelend onder de naam DoctorandusB B.V..

Capelle aan den IJssel, april 2012

Capita selecta:

1. Commissie Ruding (2008), *Op de goede weg en het juiste spoor*.
2. Ministerie van Financiën (2006), *Regeling periodiek evaluatieonderzoek en beleidsinformatie 2006*.
3. VROM (2009), *Werkwijzer kosten-batenanalyse integrale gebiedsontwikkeling*, Ecorys, Rotterdam.